ROK IV

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

№ 8

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 15 KWIETNIA 1929 R.

O WYKWALIFIKOWANYCH PRACOWNIKÓW CHEMICZNYCH

W kraju naszym istnieją dwie wyższe szkoły techniczne — Politechnika Warszawska oraz Politechnika Lwowska, zasilające co rok nasz przemysł chemiczny młodemi siłami inżynierskiemi; Politechnika Gdańska również obejmuje swoją organizacją Wydział Chemiczny, kończony co roku przez kilku Polaków, którzy zazwyczaj wchłonięci bywają przez polską wytwórczość chemiczną. Na brak więc nowego elementu technicznego z wykształceniem akademickiem nie może się uskarżać nasz przemysł chemiczny tem więcej, że absolwenci polskich uniwersytetów chętnie przesuwają punkt ciężkości swoich zainteresowań z zagadnień ściśle naukowych na przemysłowo-techniczne. Wszystkie prawie nasze placówki pracy przemysłowej posiadają w swym zespole inżynierów i chemików — wychowańców polskich szkół akademickich. Chociaż teoretyczne wyliczenia wskazują, że ilość kończących wyższe studja nie odpowiada istotnemu zapotrzebowaniu — jednak niedobór nie jest tak znaczny, aby zaważył na sprawności działania polskiej produkcji chemicznej.

Natomiast w naszej wytwórczości istnieje niezaspokojone zapotrzebowanie na chemików ze średniem wykształceniem technicznem. Funkcje laborantów, dozorców ruchu, ekspedytorów, majstrów i t. d. pełnią zazwyczaj starsi robotnicy lub przypadkowo wchłonięty przez fabrykę element, pozbawiony nietylko teoretycznych, lecz często również praktycznych wiadomości w zakresie istoty procesów chemicznych. Empirja, częstokroć osłonięta przesadną, nierzadko aż śmieszną ostrożnością, cechuje tych ludzi, którzy z pieczołowitością strzegą rzekomych tajemnic, szczegółowo wyjaśnianych w popularnych podręcznikach technologji chemicznej. Element taki nie może dać pracy twórczej, przeniknięty jest do głębi rutyną, a nieraz opiera się w kategoryczny sposób wszelakim dążeniom ku wprowadzeniu nowych metod pracy, modernizacji produkcji.

Katastrofalna już nieomal sytuacja naprawiana jest przez średnie szkoły zawodowe, bądź specjalnie poświęcone kształceniu w zakresie przemysłu chemicznego, bądź posiadające oddziały chemiczne. Na terenie Warszawy od kilku lat działa Państwowa Szkoła Chemiczno-Przemysłowa, której poświęcaliśmy już uwagę w naszem wydawnictwie. Szkoła wychowuje techników, których pierwsze edycje zostały już przez przemysł zasymilowane — ku obustronnemu zadowoleniu.

Związek Przemysłu Chemicznego, doceniając wagę kształcenia tego nowego na naszym terenie typu pracowników chemicznych, działalności Szkoły poświęca specjalną uwagę. Obecnie nasuwają się trzy sprawy, posiadające doniosłe znaczenie dla Szkoły. Jest to przedewszystkiem konieczność udzielenia dłuższych (6-miesięcznych) i krótszych wakacyjnych praktyk dla uczniów. Dalej wskazać trzeba na potrzebę zaopatrzenia Szkoły w materjał pokazowy, obrazujący produkcję poszczególnych gałęzi przemysłu. Wiele przedsiębiorstw związkowych posiada już zebrane kolekcje prób surowców lub półfabrykatów oraz wzorów wyrobów gotowych— stanowiące znakomitą pomoc naukową przy wykładzie zasad technologji chemicznej. Byłoby rzeczą ze wszech miar wskazaną, aby wszystkie należące do Związku fabryki zaopatrzyły Szkołę w podobne zbiory, co w dużym stopniu przyczyni się do pogłębienia metod nauczania i rozszerzenia zakresu wiadomości, podawanych uczniom. Trzecią wreszcie sprawą — o dużem znaczeniu metodycznem — jest nadsyłanie przez fabryki analizowanych próbek surowców i wyrobów. Pracownie analityczne Szkoły nie posiadają odpowiedniego materjału, uczniowie więc wykonywują powtarzające się analizy, co nie wpływa dodatnio ani na poziom nauczania, ani na umiejętność stosowania metod analitycznych.

W interesie przemysłu chemicznego leży należyte zaopatrzenie Szkoły we wszystkie pomoce naukowe, udzielanie praktych wakacyjnych i otoczenie uczelni życzliwą opieką, pozwalającą na realizowanie postulatów wytwórczości. Konkretne wskazówki w zakresie objęcia programem poszczególnych zagadnień technicznych, rady co do sposobu szkolenia uczniów są nader chętnie widziane przez kierownictwo Szkoły i sądzimy, że z życia praktycznego płynące dyrektywy przyczynić się mogą w dużym stopniu do zrealizowania postulatów przemysłu w rzeczonej dziedzinie.

Z ŻAŁOBNEJ KARTY

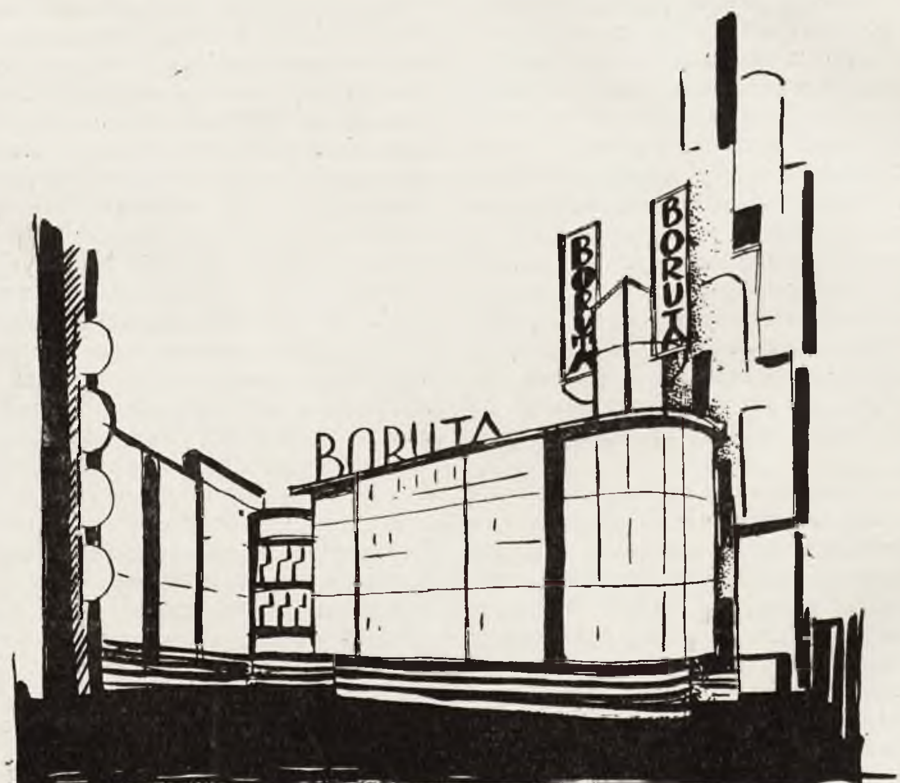
Dn. 7 kwietnia r. b. zmarł nagle profesor chemji organicznej Uniwersytetu Poznańskiego, ś. p. Dr. Antoni Korczyński. Urodzony dn. 4 kwietnia 1879 w Krakowie, studjował w Monachjum i Krakowie poczem pracował w pedagogice. Powołany w r. 1919 na katedrę chemji organicznej do Poznania, działał na tym terenie bez przerw do końca życia. Opublikował kilka prac oraz kilkanaście cennych przyczynków w zakresie chemji organicznej. Współpracował też bliżej z niektóremi instytucjami przemysłowemi, sprawując funkcje doradcy naukowego.

Zarząd Grupy Chemicznej Powszechnej Wystawy Krajowej postawił na przewodniczącego Sądu Konkursowego Grupy Chemicznej kandydaturę ś. p. prof. A. Korczyńskiego, który — nie bacząc na nadwyrężony już wtedy stan zdrowia — chętnie przyjął mandat.

Ze śmiercią ś. p. Dra Korczyńskiego Uniwersytet Poznański i wielkopolskie sfery przemysłu chemicznego tracą wybitnego profesora i zasłużonego doradcę przemysłu.

Z POWSZECHNEJ WYSTAWY KRAJOWEJ

Reprodukujemy obok projekt stoiska Sp. Akc. „Przemysł Chemiczny w Polsce", (autor—p. Tadeusz Gronowski). Zwracamy równocześnie uwagę, że za miesiąc już odbędzie się otwarcie Powszechnej Wystawy Krajowej w Poznaniu, że Zarząd P. W. K. nie zamierza przesunąć terminu otwarcia i że wobec tego wszystkie te firmy wystawiające, które eszcze nie przystąpiły do budowy stoisk na miejscu — powinny to uczynić w najbliższej przyszłości. Zarząd Grupy Chemicznej P. W. K., sprawowany przez Komisję Wystawową Związku Przemysłu Chemicznego, specjalnemi okólnikami zwracał uwagę wystawców na konieczność śpiesznego montażu standów i dekoracyj wystawowych. Pośpiech tem więcej jest wskazany, że należy spodziewać się z każdym dniem wzrastających trudności na stacji kolejowej w Poznaniu, która—przeładowana przesyłkami na wystawę—nie będzie mogła tak sprawnie obsłużyć w czasie późniejszym wystawców, jakby to miało miejsce w dniach najbliższych. Zaznaczamy przytem, że pawilon chemiczny jest pod względem artystycznego rozwiązania stoisk jednym z najwyżej stojących działów Wystawy; słuszne jest przeto, aby wykonanie stoisk wypadło nietylko pięknie, lecz również terminowo. Z całym naciskiem podkreślamy, że Zarządowi Grupy Chemicznej w wysokim stopniu zależy na wykończeniu wszystkich stoisk pawilonu chemicznego we właściwym terminie i dlatego usilnie prosimy wszystkich wystawców o rychłe przystąpienie do montażu stoisk na miejscu.

Projekt stoiska Sp. Akc. „Przemysł Chemiczny w Polsce" („Boruta")

W związku z Powszechną Wystawą Krajową zorganizowana została—w ściśłem porozumieniu z Rządem — Spółka pod nazwą „Polska w filmie", której zadaniem jest nagranie filmu, obrazującego piękno kraju oraz jego rozwój gospodarczy. Przedsiębiorstwo to zwraca się z propozycją dokonania zdjęć fabryk chemicznych, licząc za 1 metr negatywu zł. 20. Wzamian za to, filmowana fabryka otrzymuje gwarancję umieszczenia w filmie i demonstrowania na P. W. K. oraz w kinoteatrach naświetlonych fragmentów, dotyczących fabryki. Bliższych szczegółów udzielić może Zarząd Spółki „Polska w filmie" mieszczący się w Warszawie przy ul. Chmielnej 9, tel. 307-59. Uprzejmie prosimy o zawiadamianie Związku o decyzji w powyższym zakresie.

KRONIKA

Dnia 10 kwietnia 1929 odbyło się ogólne nadzwyczajne zebranie Związku Przemysłu Chemicznego, celem dokonania wyborów dwu radców do Izby Przemysłowo-Handlowej w Krakowie. Zebrani jednogłośnie wybrali p. Henryka Kułakowskiego, Dyrektora Fabryki Sody Zakładów Solvay w Podgórzu oraz p. Maksymiljana Chyżewskiego, Dyrektora Fabryki Farb „Iskra i Karmański" w Krakowie.

Dnia 9 kwietnia r. b. odbyło się posiedzenie Rady Towaroznawczej przy Min. Skarbu, na którem między innemi postanowiono:

farby drukarskie, zawierające powyżej 5% pigmentu organicznego, clić wg. poz. 135 taryfy celnej, farby drukarskie zawierające 5% i mniej pigmentu organicznego, clić wg. poz. 137, punkt 3, b. II. taryfy celnej;

ostrużyny mizdry skór chromowych, służące jako surowiec do fabrykacji kleju, clić wg. poz. 44 p. 1. taryfy celnej;

dodatki do pasz dla zwierząt, składające się w przeważającej ilości z fosforanów, clić wg. poz. 108, punkt 10 taryfy celnej;

laktozę clić analogicznie do maltozy wg. poz. 23, p. 1. taryfy celnej;

rozczyn paku w benzynie, benzenie i t. p. rozpuszczalnikach, służący jako preparat rdzochronny, clić wg. poz. 112, p. 25 c. taryfy celnej.

Min. Przemysłu i Handlu opublikowało instrukcję techniczną do Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 7 VI.1927 o prawie przemysłowem. Instrukcja ta zawiera wskazówki o urządzaniu zakładów przemysłowych i jest stosowana przez władze przemysłowe przy zatwierdzaniu projektów zakładów przemysłowych. W zakresie przemysłu chemicznego instrukcja zawiera wskazówki, dotyczące palarni sadzy, wytwórni związków ołowiu, gazowni, koksowni, wytwórni smoły z węgla brunatnego i kamiennego, destylarni i przetwórni smoły, warzelni asfaltu i paku, warzelni pokostu i wytwórni lakierów, wytwórni ceraty, wytwórni i składu acetylenu i karbidu, zakładów suchej destylacji drzewa, zakładów do nasycania drzewa, wytwórni sztucznych nawozów, zakładów wulkanizacji kauczuku, wytwórni celulozy, topialni łoju, warzelni mydła, wytwórni degrasu, warzelni kleju i żelatyny, wytwórni sztucznych tłuszczów jadalnych.

Uruchomiona została w Poznaniu wytwórnia papieru światłoczułego pod firmą „St. Juracki, St. Chełmicki Sp. z ogr. por." Fabryka produkuje do 30.000 mtr.^{2} miesięcznie technicznego papieru światłoczułego, zarówno niebieskiego jak białego, zaś urządzenia pozwalają na podwojenie wytwórczości. Nowa placówka jest wypełnieniem luki, jaka dotychczas istniała w naszym przemyśle; działalność jej naprawia na pewnym odcinku polski bilans handlowy. Zarząd fabryki mieści się w Poznaniu, przy Alejach Marcinkowskiego 26.

Instytucja „Bendien's World Service", działająca od lat 25-ciu na terenie zagranicznym, zawiadamia, że rozciągnęła swą działalność również na teren Polski. Sekcja polska mieści się w Warszawie przy ul. Widok 19, tel. 183-64. Celem instytucji jest ułatwienie stosunków handlowych Polski z zagranicą, drogą bezpośredniego zetknięcia importerów oraz eksporterów.

W biurze naszego Związku są do przejrzenia raporty: o złożach bauksytu, asfaltu i ochry w Jugosławji, o rynku chemicznym w Japonji w r. 1928, o wystawie farmaceutycznej w Londynie.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Nr. 19 z dn. 29 marca 1929 ukazało się pod poz. 180 Rozporządzenie Ministrów Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa z dn. 23 lutego 1929 w sprawie zwrotu ceł przy wywozie cyjanków, żelazocyjanków, błękitów oraz ługu potasowego.

Rozporządzenie to zezwala na zwrot ceł przy wywozie zagranicę wskazanych towarów według norm: przy wywozie 100 kg. cyjanku i żelazocyjanku potasowego — zł. 17,80; przy wywozie 100 kg. cyjanku i żelazocyjanku sodowego zł. 12,50; przy wywozie 100 kg. błękitu paryskiego i „Milori" zł. 24; przy wywozie 100 kg. ługu. potasowego — zł. 2,10.

W „Monitorze Polskim" Nr. 77 z dn. 3 kwietnia 1929 r. ukazało się Rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 21 marca 1929 w sprawie przepisów wykonawczych do Rozporządzenia o zwrocie cła przy zwrocie ceraty.

W „Monitorze Polskim" Nr. 78 z dn. 4 kwietnia 1929 ukazało się pod poz. 163 zarządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dn. 29 marca 1929 w sprawie mianowania radców do Izby Przemysłowo - Handlowej w Sosnowcu.

Zarządzenie to mianuje radcami następujące osoby ze świata przemysłu chemicznego: p. Inż. Jana Prota, Dyrektora Państwowej Wytwórni Prochu i Materjałów Kruszących w Zagożdżonie, oraz p. Dr. Jakóba Potoka, Dyrektora Sp. Akc. „J. D. Potoka Synowie" w Będzinie.

ECHA

* Dyrektorem Państwowej Fabryki Związków Azotowych w Tarnowie mianowany został w ostatnich dniach p. Inż. Romuald Wowkonowicz. Po ukończeniu Politechniki Lwowskiej, p. Wowkonowicz działał przez pewien czas nadal na tym terenie w charakterze asystenta, poczem pracował w gazowni lwowskiej, gdzie doszedł do sprawowania funkcyj zastępcy dyrektora. Przed 15-tu laty powołany został na stanowisko dyrektora gazowni w Tarnowie, które zajmował do ostatnich miesięcy, stojąc równocześnie na czele innych miejskich przedsiębiorstw tarnowskich. Dn. 1 lutego r. b. mianowany był naczelnym dyrektorem „Polminu", skąd bezpośrednio przechodzi na odpowiedzialną placówkę kierownika fabryki związków azotowych w Tarnowie.

NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Aceton	580 zł.
Alkohol metylowy techniczny	— „
„ „ czysty 99%	— „
Amonjak skroplony za 1 kg NH_3	1,68 „
Azotniak mielony za 1 kg % N_2	1,80 „
„ granulowany za 1 kg % N_2	2.— „
Azotan amonowy	103.60 „
Benzen handlowy 90%	91 „
„ czysty	103 „
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	22 „
Chlorek cynku (ług 50%)	55 „
Chlorek wapna bielący	40 „
Chlorek wapnia ($CaCl_2$)	20—22 „
Chloroform czysty	900 „
„ „pro narcosi"	1.900 „
Fenol czysty	300 „
Formalina 30%	280 „
Fosfory rachowskie surowe	3,50—4 „
Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	319 „
„ techniczna	200 „
Karbid	58—62 „
Karbolineum	45 „
Klej kostny	250 „
Klej skórny	400 „
Krezol	140 „
Kwas azotowy 30° Bé w przel. na 100% HNO_3	110 zł.
Kwas mrówkowy 85%	241 „
„ siarkowy 60° Bé	7,74 „
„ solny bez arsenu	16 „
„ octowy techn. 30%	130 „
Mączka fosforytowa rachowska 16,5% P_2O_5	7,20—8,25 „
„ kostna odklejona 30% P_2O_5	20 „
Naftalen surowy prasowany	34,50 „
„ czysty w łuskach	68 „
Octan sodu	160 „
„ ołowiu	270 „
Oleina zwierzęca destylat	300 „
„ „ saponifikat	290 „
Oleum 20%	20,85 „
Pirydyna czysta za 1 kg.	12 „
Smoła preparowana	22 „
Siarczan amonu	43 „
Siarczek sodu 60/62%	70 „
Soda amonjakalna	25 „
„ kaustyczna	60 „
Sól glauberska kalcynowana niemielona	16 „
Stearyna	280 „
Superfosfat 16%	13,60—14.88 „
Toluen czysty	120 „

Ceny powyższe rozumieją się za 100 kg, loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdą rozumieją się wraz z opakowaniem

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego" bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 14, telefon 410-14 Wychodzi 1-go i 15-go każdego miesiąca

Wydawca: w imieniu Związku Przemysłu Chemicznego Rzeczypospolitej Polskiej — Dyrektor Związku, Inż. EDMUND TREPKA.

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI. Drukarnia „Rola" J. Buriana, Mazowiecka 11